

ལེའུ་བརྒྱད་པ། རྩུ་རབ་ཀྱི་ནད་གསོ་བ།

ГЛАВА 8. ЛЕЧЕНИЕ БОЛЕЗНИ КЪЯБАБ

དེ་ནས་ཡང་དྲང་སྲོང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་འདི་སྐད་ཅེས་གསུངས་སོ། །ཀྱེ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ཉོན་ཅིག།

Then again, Sage Rigpai Yeshe (*rig pa'i ye shes*) said this words, “ O Great Sage, listen.

Затем мудрец-риши Ригпей Еше (*rig pa'i ye shes*) снова изрёк: «О, великий мудрец, слушай!

རྩུ་རབ་ནད་ལ་རྩུ་རྩེན་དབྱེ་བ་དང་། །རྟགས་དང་བཅོས་ཐབས་རྣམ་པ་བཞི་ཡིས་བསྟན། །

Skya rbab (generalized edema) is revealed under four headings: causes and conditions, classification, signs and symptoms, and treatment methods.

Для болезни кьябаб (*skya rbab*) описываются причины и условия, классификация, симптомы и методы лечения – всего четыре темы.

རྩུ་རྩེན་ཟས་དང་སྦྱོད་ལམ་མི་འཕྲོད་པས། །མ་ལུའི་དྲངས་མ་མཆིན་གནས་བྱུངས་མ་གྱུར། །དན་ཁྲག་ཆུ་སེར་རྩུ་རབ་
རྩེད་གིས་གཏོར། །ལྷས་ཀུན་ཁྲབ་པས་རྩུ་རབ་དག་ཏུ་གཡོ། །

The causes and conditions of *skya rbab* are as follows: *ma zhu'i dwangs ma* resulting from adoption of an unwholesome diet and lifestyle remains in the liver over time and cannot be transformed into bodily constituents. This causes proliferation of unhealthy blood and *chu ser*, which are scattered throughout the body by *rlung*, resulting in the development of *skya rbab*.

1. Причины и условия: из-за неподходящих питания и образа жизни непереваренный прозрачный сок (*dwangs ma*) застаивается в печени и не переходит в [последующие] ткани тела. От этого плохая кровь и чхусер увеличиваются, а лунг их разбрасывает. Распространившись по всему телу, [развивается] отёчность - болезни кьябаб.

དེ་ཉིད་སློ་མཚན་མཚར་པར་ལྷགས་པ་དང་། །ཚུ་སེར་རླུང་དང་ལྷན་ཕྱིར་དབྱེ་བ་ལྔ། །སློ་བ་སྐྱུ་ཐབ་ལྷག་གས་ཆེ་བ་
སྟེ། །མཚན་པ་མཁྲིས་ལྷན་མཚར་པ་བད་ཀན་ལྷན། །ཚུ་སེར་སྐྱུ་ཐབ་ཤ་ལྷགས་མཚམས་སུ་བྱབ། །རླུང་ནད་སྐྱུ་ཐབ་སྟོང་
དང་སློག་རྩར་གནས། །

Skya rbab is classified into five types based on its area of diffusion and dominant disorder: lung edema, which is dominated by blood; liver edema, dominated by *mkhris pa*; spleen edema, dominated by *bad kan*, *chu ser* dominant edema, which diffuses in the space between the skin and muscle tissues; and *rlung*-dominant edema, located in the heart and life channel.

2. У них есть пять видов: вхождение в лёгкие, печень и селезёнку, в силу присоединения чхусер и лунг. При кьябаб в лёгких преобладает кровь, в печени — присоединяется трипа, в селезенке — бекен. Кьябаб чхусер пропитывает [ткани] между мышцами и кожей; кьябаб болезни лунг находится в сердце и согца - канале жизни (*srog rtsa*).

དེ་ཉིད་སྐྱུ་ཐབ་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་སུ་གསུངས། །

The signs and symptoms of *skya rbab* are two types: general and specific.

3. Их симптомы излагаются в двух [категориях]: общие и частные.

སྐྱུ་ཉིད་དང་པོ་ཁ་གདོང་མིག་སྒྲིབས་དང་། །རླུང་བོལ་ངར་གདོང་སྒྲོད་པོར་གཡོ་ཞིང་སྐྱུངས། །འགྲུལ་ན་རྩམ་འདེགས་
སྟོང་སྐྱུག་དང་ག་འགག། །ཁ་ཟས་མི་འཇུ་ལྷེ་མཚུ་རྟེན་བཀྲག་འཚོར། །སྟོབས་རྒྱུང་ཚ་བྱིང་ཚུ་སེར་ཤིན་ཏུ་ངལ། །

The general signs and symptoms are as follows: puffiness and swelling of the mouth, face, eyelids, dorsal parts of the feet, and shins, panting and palpations on movement, loss of appetite, indigestion of food, loss of tongue, lip and gum luster, weak body strength, sunken pulse, yellowish urine, and exhaustion.

3.1 Общие симптомы. Первое - опухают и отекают рот, лицо, веки, подъем стоп, голени; при движении [больной] дышит тяжело, сердце колотится; аппетита нет, пища не переваривается, язык, губы и дёсна блёклые, сил мало, пульс глубокий (*bying*), моча жёлтая и большая утомляемость.

བྱེ་བྲག་སྒོ་བ་སྐྱེ་ན་ལྷོ་མང་ཞིང་། །ལུང་བ་ཁྲག་ཅན་སྐྱུ་གསོ་བ་ལྷ་བ་ཡིན། །

Specifically, lung edema causes excessive cough, and discharge of blood-stained, frothy sputum.

3.2.1 Частные [симптомы]. При кьябаб лёгких будет частый кашель, пеннистая рыхлая мокрота с примесью крови.

མཚན་བ་མིག་སྒྲིན་ཤ་མདངས་དྲི་ཚུ་མེར། །

Liver edema causes yellowish sclera, skin and urine.

3.2.2 Печени — желтеют белки [глаз], кожа, моча.

མཚན་བ་ཁོང་སྒོ་ཤིག་མང་སྐྱེ་མཚུ་སྐྱེ། །

Spleen edema causes abdominal distention, lice infestation, and paleness of the tongue and lips.

3.2.3 Селезенки — вздутие живота, вшивость, бледность языка и губ.

ཚུ་མེར་བ་འཕྲུག་བྱེད་ཅིང་ཚུ་སོ་སྐྱངས། །

Chu ser dominant edema causes itchiness and swelling of the urinary meatus.

3.2.4 Чхусер —будет зуд, отекает отверстие мочеиспускательного канала.

ལྷུང་ལོ་གཉིད་རྒྱུ་སྐྱེས་གསོ་ལ་འཕེལ་འབྱེ་ཆེ། །

rLung dominant edema causes less sleep and extreme fluctuation in the degree of swelling.

3.2.5 [При кьябаб с] лунг — сон плохой, отёки рыхлые, резко увеличиваются и уменьшаются.

བཙམས་པའི་ཐབས་ལ་སྦྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། །

The treatment method is of two types: general and specific.

4. В методах лечения две [категории]: общие и частные.

སྦྱི་བཙམས་དང་པོ་ལྷུང་གིས་སྦྱི་བྱིར། །མངར་གསུམ་ཉིང་ཁྲོལ་ལྷག་ཤ་ལོ་ཡིབ་དང་། །འུན་མར་ཆང་དང་བསྐྱ་མཉིས་
ཞི་བར་རུས། །དེས་མ་ཞི་ན་སྦྱ་དབྱེད་ཟས་སྦྱོད་བཞི། །

In general treatment, first treat *rlung*, as this leads to the development of *skya rbab*. Intake of a desiccated mixture of the boiled three sweets, well preserved aged mutton, clarified butter, and *chang*, as well as application of *bsku mnyes* (oil massage), can pacify *rlung*. If these approaches fail to help, use the four remedial measures: medicine, external therapy, diet, and lifestyle.

4.1 Лечение в общем. Во-первых, поскольку лунг управляет [болезнью], то его можно успокоить с помощью тингтрол (*ting khrol*) из «трёх сладких» (*mngar gsum*); бараниной годичной выдержки, топлёным маслом, чангом и кунье. Если это не помогло, [прибегают к] четвёрке: лекарствам, процедурам, питанию и образу жизни.

དེ་སྐོན་སྐྱུ་ཐབ་རྒྱུ་ཤས་ཆེ་བའི་ཕྱིར། །དང་པོ་ཏིག་ཏ་བ་ཡི་རྣམ་ལྔ་ཡི། །སྐོན་མར་གང་གིས་མས་བཏང་བཟའ་དང་
 ལྷག་ཏུ་དེ་ཡི་རྗེས་ལ་སྐྱུགས་སྐོན་རྣམས་སྦྱང་། །སྐྱུ་ཡང་གོང་གི་སྐྱུ་འཚོས་བྱས་ཏིང་ལ། །བཟུ་སྐོན་(དུར་བྱིད་སྐོན་
 ཤིང་)ལྷགས་ཕྱེ་བ་གཅིན་སྐྱུར་བས་སྦྱང་། །དེ་རྗེས་འབྲས་བུ་གསུམ་དང་ལི་ག་དུར། །བྱི་ཏང་ག་དང་ཅི་ཏ་ཚ་བ་
 གསུམ། །ཆ་མཉམ་ཀུན་དང་ལྷགས་ཕྱེ་མཉམ་བྱས་ཏེ། །སྦྱང་སྐྱུར་ལྡེ་གུས་སྐྱུ་ཐབ་འཛོམས་པར་བྱེད། །ཏ་ཚ་ཐང་གིང་སྐྱུར་
 སུན་ཚ་བ་ལ། །པི་པི་ལིང་གི་སྐྱུ་ལ་འབྲས་བུ་གསུམ། །ཀུན་གྱི་ཉིས་འགྲུར་ལྷགས་ཕྱེ་བ་གཅིན་བརྒྱད། །སོ་སོར་བསྐོལ་
 བསྐྱེས་པའི་བུ་ཐོས་པའི་ཏིང་། །དར་བ་འབྲུངས་པས་སྐྱུ་ཐབ་འཛིལ་བར་རུས། །ཏ་ཚ་བྲག་ལྷན་དུལ་ལྷུ་ལྷགས་དྲིག་
 དང་། །རྩ་གསུམ་ཚ་བ་གསུམ་དང་ཅི་ཏ་ཀ། །བྱི་ཏང་ག་དང་སྦྱང་ཅིའི་ལྡེ་གུ་ཡིས། །སྐྱུ་ཐབ་དབྱིག་དུག་རྗེད་བྱེད་འཛོམས་
 པར་བྱེད། །སྐྱུ་སྦང་གོ་སྦྱོད་པ་ཏ་ཚ་བ་ལ། །རྟག་ཚར་སྐྱུར་སུན་ལྷུ་སྐོལ་འཕུལ་བྱས་ན། །འོར་དང་སྐྱུ་ཐབ་འདུས་གྱུར་
 ཚབས་ཆེ་སེལ། །

Since *skya rbab* is dominated by *rlung*, first prepare a medicinal butter of *tig ta* or *ba yi rnam lnga*, depending on suitability, introduce it into the anal canal, and also administer it orally and externally. Thereafter, evacuate it with a strong emesis. Reapply the above oil therapies, and then evacuate with purgation prepared by mixing the purgative ingredients, *dur byid* and *sgron shing* with processed *lcags* (iron powder) and cow urine. Administration of &&??? paste compound prepared by mixing '*bras bu gsum*, *li ga dur*, *byi tang ga*, *tshwa ba gsum* (three hot medicines), and an amount of *lcags* (processed iron powder) equal to the total quantity of all the other ingredients with honey will eliminate *skya rbab*. Take *ta tsa*, *thang shing*, *skyer shun*, *tsha ba lnga*, *pi pi ling* root, and '*bras bu gsum* (three myrobalan fruits), *lcags* (processed iron powder) at twice the total quantity of the above ingredients, and cow urine at eight-fold the total quantity. Boil these ingredients and the processed iron powder separately, and then, prepare pills by mixing them together. Intake of buttermilk after administration of these pills can expel *skya rbab*. A medicinal paste prepared from *ta tsa*, *brag zhun*, *dngul chu*, *lcags dreg*, *rwa gsum* (three types of horn), *tsha ba gsum* (three hot medicines), *tsi tra ka*, *byi tang ga*, and *sbrang rtsi* (honey) cures *skya rbab*, precious stone poisoning, and epilepsy. A medicinal compound prepared from *gla sgang*, *go snyod*, *pa tra*, *tsha ba lnga* (five hot medicines), *stag tsher*, *skyer shun*, when taken with boiled water, cures 'or and *skya rbab*.

Лекарства. Поскольку при кьябаб преобладает лунг, сперва нужно назначить для введения снизу, приёма внутрь и втирания лекарственные масла из *tig ta* или «пяти коровьих продуктов» (*ba yi nam lnga*), что удачнее. После этого сделать очищение «острым рвотным» (*skyugs sman mon po*), снова повторить вышеописанное промасливание (*snum chos*), а после - промыть слабительным (из *dur byid, sgron shing*), *lcags phye* и коровьей мочи. Затем с помощью пасты-дегу на меду из взятых поровну *bras bu gsum* (три плода), *li ga dur, byi tang ka, tsi tra ka* и *tshwa ba gsum* (три жгучих) и *lcags phye*, по количеству равного им всем вместе, разрушить кьябаб. Из *ta tsa, thang shing, skyer shun, tsha ba lnga* (пяти жгучих), *pi pi ling mU la, 'bras bu gsum* (три плода), *lcags phye* в двойном количестве, коровьей мочи - в восьмикратном, вскипятив их по отдельности и смешав, сделать пилюли, съесть, а после запить дарва (*dar ba*). Это может согнать кьябаб. Дегу на меду из *ta tsa, brag zhun, dngul chu, lcags dreg, rwa gsum* (три вида рогов), *tsha ba gsum* (три жгучих), *tsi tra ka, byi tang ga* разрушает кьябаб, отравления ядами из драгоценностей (*dbyig dug*) и припадки джедже (*brjed byed*). Если назначить состав из *gla sgang, go snyod, pa tra, sha ba lnga* (пяти жгучих), *stag tsher, skyer shun*, запивать кипятком, это устраняет очень опасное сочетание ор ('or) и кьябаб.

རྗེས་ལ་དང་པོ་བཅུ་གསུམ་བཅོ་བརྒྱད་བསྐྱེད། དེ་ཡིས་རྩེ་དང་ཚུ་སྐོ་འགོགས་པར་བྱེད། །

Thereafter, application of moxibution on the first, thirteenth, and eighteenth vertebrae pacifies *rlung* and stop *chu ser* accumulation.

Далее, прижигание точек первого, тринадцатого и восемнадцатого позвонков закрывает врата лунг и чхусер.

འབྲས་ལྷུག་ལྷུག་གི་མར་གསར་དར་བ་བཞེན། །ཉ་ཕག་རྩལ་རྒྱར་ཞོ་དང་བྱར་རྫོན་མ། །ཡོས་དང་གྲ་སྐམ་རྗེན་ཟས་འཇུ་
དཀའ་དང་། །ཉིན་གཉིད་ཉལ་པོ་བཞོན་པ་རྫོན་གང་སྤང་། །

Take foods such as rice porridge, mutton, fresh butter, and buttermilk. Avoid intake of fish, pork, stale and sour (fermented) foods, curd, unprocessed jaggery, salt, roasted grains, treated meat, and raw and indigestible foods, as well as indulgence in daytime sleep, sexual intercourse, riding, and staying in a damp, cold place.

Следует употреблять рисовый суп, свежие баранину и масло, дарва и избегать рыбы, свинины, испорченного, кислого, йогурта, сырого бурам (*bu ram*), солёного, калёного зерна, сушёного мяса, сырой и трудноперевариваемой пищи, дневного сна, половой жизни, верховой езды, сырости и холода.

བྱི་བླ་གློ་ནད་སྐྱུ་ཐབ་ཚུ་གང་དང་། །གུར་གུམ་སུག་སྒྲིལ་ད་ལིས་སེ་འབྲུ་དང་། །ལྷགས་བྱེ་ཀ་ར་སུམ་འབྲུར་སྐྱར་ཏེ་
བཏང་། །ཚ་བ་ཆེན་ག་བྱར་(ཚན་དན་བསིལ་གསུམ་ག་དུར་ཏིག་ཏ་བ་ཤ་ཀ་ཚོས་ཨ་རུ་ཕི་ལིང་)བཟུ་གཅིག་སྐྱར། །དེ་
རྗེས་ཅེ་ཚུང་སྐང་ཚ་དུག་མགོ་གཏར། །དེས་མ་ཞི་ན་ཨ་རུ་འི་(དར་དུར་བྱིད་གིང་མངར་བོང་ང་བུལ་ཏྲིག་མར་དང་སྐྱར་
ལ་)ལྷས་སྐྱན་བཏང་། །རྗེས་ལ་གོ་ཡི་ཆང་བཟློན་བཞི་ལྔ་བསྐྱེད། །

Specifically, for the treatment of lung *skya rbab*, administer a compound prepared from *cu gang, gur kum, sug smel, da lis, se 'bru* with *lcags* (processed iron powder) and *ka ra* (white sugar) each at three times the total quantity of the above ingredients. In the case of a dominant hot disorder, administer *Ga bur bcu gcig* compound, comprised of *ga bur, tsan dan, bsil gsum* (three hot medicines), *tig ta, ba sha ka, tshos, a ru ra, pi pi ling*. Thereafter, venesect *rtse chung, sgang rtza, drug mgo*. If this fails to help, administer *A ru ra* purgative compound prepared from *a ru ra, danda, shing mngar, bong nga, bul tog*, and butter. Then, have the patient take *gro i chang* and apply moxibution on the points of the fourth and fifth vertebrae.

4.2.1 В частности, при болезни кьябаб лёгких назначают состав из *cu gang, gur gum, sug smel, da lis, se 'bru, lcags phye* с трёхкратным количеством сахара. При сильном жаре готовят состав *ga bur bcu gcig (tsan dan, bsil gsum* (три прохладных), *ga dur, tig ta, ba sha ka, tshos, a ru ra, pi pi ling)*, а после выпускают кровь из *rtse chung, sgang rtza, drug mgo*. Если это не помогло, назначают слабительное из *a ru ra (danda, dur byid, shing mngar, bong nga, bul tog* и масла). Затем прибегнуть к пшеничному чангу и прижечь точки четвертого и пятого [позвонков].

མཚོན་བ་སྐྱུ་ཐབ་གུར་གུམ་གཡུ་རྩིང་དང་། །ལྷགས་བྱེ་ཏ་ཚ་མཁྲིས་ཆེན་ར་མར་སྐྱར། །ཡང་ན་ནིམ་བ་ཚ་མཁྲིས་བ་ཤ་
ཀ་ཏིག་ཏ་སྒྲེ་ཏིས་ཏྲོང་ལེན་འབྲས་བུ་གསུམ། །བསྐོལ་བའི་ཁུ་བ་སྐྱང་དང་སྐྱར་ལ་བཏང་། །དེ་ཡི་རྗེས་ལ་ཅེ་ཚུང་ཚ་བྱར་
གཏར། །མ་ཞི་གུར་གུམ་(དར་དུར་བྱིད་ཕི་ལིང་གི་)བཤལ་གྱིས་སྐྱངས་རྗེས་ལ། །བཟུ་གསུམ་དགུ་བ་མེས་མནན་དེ་འོག་

ཏུ། ལྷག་ཏུ་རྟོང་ལེན་སློལ་གོང་རྩ་མཁྲིས་དང་། ཤིང་ཚ་ར་ཚ་སྐ་དང་བི་བི་ལིང་། ལྷ་རམ་རིལ་བུ་བྱས་བཞེན་བབས་ཆེ་
ལ། ལྷ་སེར་འོར་སློ་རྩམས་སུ་ཐུར་མས་བསེང་། །

For the treatment of liver *skya rbab*, administer a compound prepared from *gur kum*, old *g.yu. lcags* (processed iron powder), *ta tsa*, *mkhris chen*, and goat butter, or a decoction prepared from *nim pa*, *rtsa mkhris*, *ba sha ka*, *tig ta*, *sle tres*, *hong len*, 'bras bu gsum (three myrobalan fruits), mixed with *sbrang rtsi* (honey). Thereafter, venesect *rtse chung* and *ru thung*. If this fails to help, evacuate the condition with purgation made from *gur kum*, *danda*, *dur byed* and *pi pi ling*, and then apply moxibustion on the thirteenth and ninth vertebrae. Thereafter, administer pills prepared from *lug ru*, *hong len*, *srol gong*, *rtsa mkhris*, *shing tsha*, *rwa tshwa*, *sga*, *pi pi ling*, and *bu ram* (jaggery). When there is excessive swelling, puncture the points of *chu ser 'or sgo* with *thur ma* (a surgical instrument).

4.2.2 При кьябаб печени – готовят состав из *gur gum*, *g.yu rnying*, *lcags phye*, *ta tsa*, *mkhris chen* и козьего масла либо вскипятить *nim pa*, *rtsa mkhris*, *ba sha ka*, *tig ta*, *sle tres*, *hong len*, 'bras bu gsum (три плода), в жидкость добавить мёд и назначить. Потом выпустить кровь из *rtse chung* и *ru thung*. Если [болезнь] не утихает, вычистить слабительным из *gur gum* (*danda*, *dur byid*, *pi pi ling*) и прижечь тринадцатый и девятый позвонки. Затем приготовить пилюли из *lug ru*, *hong len*, *srol sgong*, *rtsa mkhris*, *shing tsha*, *rwa tsha*, *sga*, *pi pi ling* и бурам. При падении вниз большого [количества жидкости] «разбудить» иглами точки - «врата чхусер и ор».

མཆེར་བ་སྐྱུ་རབ་ལྷགས་ཕྱེ་བཏུ་བ་དང་། ཤ་ལིས་བདུན་བ་ལྷག་བ་སྐྱུ་དཔས་འཛོམས། ལྷ་ཟས་བྲོད་བཞེན་བཏུ་གཅིག་
བཏུ་གཉིས་བསེག། །

For the treatment of spleen *skya rbab*, administer *lChags phye bcu pa* compound and *Da lis bdun pa* compound alternately, have the patient take warm-natured food, and apply moxibustion on the eleventh and twelfth vertebrae.

4.2.3 Кьябаб селезёнки подавляют, чередуя спиной к спине составы *lcags phye bcu pa* и *da lis bdun pa*. Нужно прибегать к тёплой пище, прижечь точки одиннадцатого и двенадцатого позвонков.

ལྷ་མོར་སྐྱུ་ཐབ་སློམ་དཀར་འབྲས་བུ་གསུམ། །བྲག་ལྷན་སྦྲང་སྦྲུར་སྦྱགས་ཕྱི་བཅུ་པ་དང་། །ལྷག་སྦྲང་སྦྲང་ཚི་བུ་རམ་ཉིང་
ལྷོལ་དང་། །བཤུལ་ཤ་བཏང་ཞིང་མ་ཞི་(ཨ་རུ་དུར་བྱིད་སྤྱི་ལར་ཤུ་ལུར་པ་ཏ་བ་ཚུའི་)བཤུལ་གྱིས་སྦྲང་། །རྗེས་ལ་ལྷ་
གསང་རྣམ་གསུམ་མེ་ཡིས་བསྐྱམ། །

For the treatment of *chu ser* dominant *skya rbab*, administer a compound prepared from *spos dkar*, *'bras bu gsum* (three myrobalan fruits), *brag zhun*, and *sbrang* (honey), alternating with *ICags phye bcu pa* compound. Recommend desiccated *sbrang* (honey) and *bu ram* (jaggery), and *bshul sha*. If this fails to help, evacuate with purgation made from *a ru ra*, *dur byed*, *shri khanda*, *shu zur*, *pa tra*, and cow urine. Thereafter, apply moxibustion on the three points of *chu ser*.¹

4.2.4 При чхусер кьябаб - чередуют спиной к спине состав из *spos dkar*, *'bras bu gsum* (три плода), *brag zhun* и мёда и *lcags phye bcu pa*. Назначают тингтрол (*ting khrol*) из мёда и бурам и мясо непарнокопытных. Если не помогло - вычищают слабительным (из *a ru ra*, *dur byid*, *shrl khaNDa*, *shu zur*, *pa tra* с коровьей мочой). Потом завязать огнём «три точки воды».

སྐྱུ་ཐབ་རྒྱང་ལ་ཤིང་ཀུན་(སྐལ་བུ་ལིང་ལ་རུ་ཚ་ཤིང་ཚ་ཚི་ཏུ་ཀ་རྩ་ཉི་ལུག་སློལ་ཉི་)བརྒྱད་པ་བསྐྱེན། །སློག་སྐྱུ་ཚ་བའི་སྐྱན་
མར་སྐྱུམ་འཚོས་བྲ། །རུས་པ་སྐྱ་ཚོགས་ཁུ་བ་སློད་དེན་བཏུང་། །ལུག་ཤ་བཤུལ་ཤ་ཚང་བསྐྱེན་དུག་བཏུན་བསྐྱེན། །

4.2.5 При лунг кьябаб нужно прибегнуть к *shing kun brgyad pa* (*sga*, *pi pi ling*, *kha ru tsha*, *shing tsha*, *tsi tra ka*, *dza ti*, *sug smel*), делать промасливание (*snum chos*) лечебным маслом из чеснока и корней, давать бульон из разных костей с добавлением специй, употреблять баранину, мясо непарнокопытных, чанг. Прижигать шестой и седьмой [позвонки].

སྐྱུ་ཐབ་རྗེངས་པ་འོར་ནད་ཕྱི་ཚུར་འགྱུར། །འོར་ནད་རྗེངས་པ་དམུ་ཚུར་འགྱུར་བ་ཡིན། །དེ་ཕྱིར་འོར་ནད་སྐྱུ་ཐབ་གང་
ཡང་རུང་། །མ་ཐུབ་རྗེངས་ནས་དམུ་ཚུའི་བཙོས་ཐབས་སྦྲུང་། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

¹ The three *chu ser* points are the first, thirteenth, and eighteenth vertebrae.

Over time, *skya rbab* usually progresses to 'or, and 'or to *dmu chu*. Therefore, when edema, be in generalized or localized, becomes chronic due to treatment failure, it should be treated in the same manner as *dmu chu* (ascites).” Thus it was said.

4.3 Кьябаб, старея, переходит в болезни ор ('or) - наружные отеки. Болезнь ор старея, переходит в мучху (*dmu chu*). Поэтому, при любом случае и при ор, и при кьябаб, не побеждённых [вовремя] и застаревших, применяют методы лечения мучху.» Так сказано.

བདུད་ཚི་སྒྲིང་པོ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་གསང་བ་མན་ངག་གི་རྒྱུད་ལས་སྐྱུ་ཐབ་བཅོས་པའི་ལུང་སྟེ་བརྒྱད་པའོ།།

This is the eighth chapter, the “Treatment of *skya rbab*” from the Secret Quintessential Instructions on the Eight Branches of the Ambrosia Essence Tantra.

Это восьмая глава «Лечение болезни кьябаб (*skya rbab*)» из «Сущности амриты — восьмичленной тантры тайных наставлений».

Translation from Tibetan to English: Mentseekhang ©

перевод с тибетского на русский: Анастасия Теплякова